

Anonymiseret version

Oversættelse

C-649/23 – 1

Sag C-649/23

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

31. oktober 2023

Forelæggende ret:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumænien)

Afgørelse af:

6. december 2022

Kassationsappellanter, appellanter og sagsøgte i første instans:

Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu«

Fundația Națională pentru Știință și Artă

Kassationsindstævnte, indstævnte og sagsøgere i første instans:

HK, arving efter TB

VP

Kassationsindstævnt og sagsøgt i første instans:

GR

[Udelades]

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIA I CIVILĂ

(KASSATIONSDOMSTOL

FØRSTE AFDELING FOR CIVILE SAGER)

DA

Kendelse

[udelades]

Offentligt retsmøde den 6. december 2022

[Udelades]

Retten har taget stilling til anmodningen om, at sagen forelægges Den Europæiske Unions Domstol, fremsat af Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu« (Institut for historie og litterær teori »G. Călinescu«), som er kassationsappellant, appellant og sagsøgt i første instans, i en sag [udelades] vedrørende kassationsappellerne iværksat af Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu« (Institut for historie og litterær teori »G. Călinescu«) og Fundația Națională pentru Știință și Artă (National videnskabs- og kunstfond), som er sagsøgte i første instans og indstævnte (herefter »de sagsøgte«), til prøvelse af den civilretlige dom [udelades] af 7. april 2021 afsagt af Curtea de Apel București, Secția a IV-a civilă (appeldomstolen i Bukarest, Fjerde Afdeling for civile sager, Rumænien).

[Udelades]

[processuelle aspekter]

ÎNALTA CURTE (kassationsdomstol)

konstaterer følgende i den foreliggende civilretlige sag:

Sagens genstand

1. Ved stævning indgået til Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest, Rumænien) [udelades] gjorde TB og VP, i deres egenskab af arvinger efter professor Dan Slușanschi, gældende, at de sagsøgte Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu« og Fundația Națională pentru Știință și Artă havde krænket ophavsretten til værket på latin – kritisk udgave – med titlen »*Demetrii principis Cantemirii. Incrementorum et decrementorum avlae othman(n)icae sive aliothman(n)icae historiae a prima gentis origine ad nostra vsqve tempora deductae libri tres*« (herefter »*Istoria creșterilor și a descreșterilor Curții Othman[n]ice sau Aliothman[n]ice de la primul început al neamului, adusă până în vremurile noastre, în trei cărți*«) (»Historien om storhed og fald af det osmanniske eller aliosmanniske hof fra begyndelsen af stammen til nutid, i tre bind«), i overensstemmelse med professor Dan Slușanschis oversættelse).

2. På denne baggrund nedlagde sagsøgerne påstand om erstatning for den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som de havde lidt ved, at Academia Română – Fundația Națională pentru Știință și Artă (Det Rumænske Akademi – National videnskabs- og kunstfond) i 2015 havde udgivet en tosproget version på latinsk og rumænsk af et værk med titlen »*Istoria măririi și decăderii Curții otomane*« (»Historien om storhed og fald af det osmanniske hof«), som også indeholdt en kritisk udgave (herefter »akademiets kritiske udgave«), der angiveligt

er resultatet af reproduktionen af den kritiske udgave, som tidligere var udarbejdet af ophavsmanden til de kritiske noter, professor Dan Slușanschi (herefter »Slușanschis kritiske udgave«).

3. [Udelades]

4. [Udelades]

[aspekter vedrørende sagen i første instans, som ikke er genstand for kassationsappel]

Dommene afsagt af retten i første instans og appeldomstolen

5. Ved civilretlig dom af [udelades] 21. december 2017 fastslog Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest, Rumænien), at de sagsøgte havde krænket professor Dan Slușanschis droit moral til at være angivet som ophavsmand til den kritiske udgave såvel som de økonomiske rettigheder knyttet til ophavsretten tilhørende professorens arvinger, der er sagsøgerne i første instans, ved uden sagsøgernes tilladelse at udarbejde og udgive værket »*Istoria măririi și decăderii Curții otomane*«, som også indeholder Slușanschis kritiske udgave.

6. I konsekvens heraf pålagde Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest, Rumænien) de sagsøgte til sagsøgerne som erstatning for økonomisk og ikke-økonomisk skade solidarisk at betale et beløb samt at trække akademiets kritiske udgave tilbage fra det rumænske område, idet den var udarbejdet uden tilladelse fra indehaverne af ophavsrettighederne til Slușanschis kritiske udgave og uden at angive professor Dan Slușanschi som en af ophavsmændene.

7. De sagsøgte Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu« og Fundația Națională pentru Știință și Artă iværksatte appel til prøvelse af dommen af [udelades] 21. december 2017.

8. Ved dom af [udelades] 7. april 2021 tog Curtea de Apel București (appeldomstolen i Bukarest, Rumænien) appellerne til følge og ændrede dommen afsagt af retten i første instans delvist, således at det beløb, som de sagsøgte Fundația Națională pentru Știință și Artă og Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu« solidarisk skulle betale som erstatning for ikke-økonomisk skade, blev nedsat, mens pligten til at yde erstatning for økonomisk skade blev stadfæstet til det i første instans fastlagte beløb.

Faktiske omstændigheder

9. Professor Dan Slușanschi er ophavsmand til den kritiske udgave af prins Dimitrie Cantemirs værk på latin med den oversatte titel »*Istoria creșterilor și a descresșterilor Curții Othman[n]ice sau Aliothman[n]ice de la primul început al neamului, adusă până în vremurile noastre, în trei cărți*«. Den kritiske udgave blev udgivet første gang i 2001 på forlaget Amarcord i Timișoara og efterfulgt af

en anden udgave i 2008, revideret og rettet af ophavsmanden, udgivet på forlaget Paideia og genudgivet i 2010 og 2012.

10. Slușanschis kritiske udgave var baseret på det latinske manuskript, der blev fundet i 1984 på Harvard University (som havde haft manuskriptet siden 1901). I den første udgave blev faksimilen udgivet i Rumænien i 1999 brugt, og i den anden udgave blev der anvendt fotografiske kopier stillet til rådighed af ejeren.

11. Dimitrie Cantemirs værk blev også udgivet på rumænsk i en oversættelse af den samme professor, som henviste til den latinske tekst, der var blevet fastlagt i Slușanschis kritiske udgave, i en revideret og rettet affattelse.

12. I 2015 udgav den sagsøgte Fundația Națională pentru Știință și Artă en tosproget version på latinsk og rumænsk af værket »Dimitrie Cantemir – Istoria măririi și decăderii Curții Othomane« i to bind, som ud over den latinske tekst også indeholdt de kritiske noter af den sagsøgte fonds redaktører.

13. Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest) og Curtea de Apel București (appeldomstolen i Bukarest) lagde faktisk til grund, at Slușanschis kritiske udgave fra 2001 blev reproduceret i sin helhed i akademiets kritiske udgave, og ikke brugt ved kun at gengive citater eller passager. Til denne udgave blev der også brugt ikke-publicerede tilføjelser eller rettelser, som professor Dan Slușanschi havde lavet til sin udgave, og som han havde haft til hensigt at bruge i fremtiden. Henvisninger til ophavsmanden til den tidligere udgave blev indsat i sidefoden.

14. I henhold til en aftale indgået i 2013 med Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu«, efter professor Dan Slușanschis død, overdrog sagsøgerne det nævnte institut retten til at bruge professorens afskrifter og oversættelser af flere tekster af Dimitrie Cantemir – herunder den omtvistede – med henblik på en komplet udgave af Dimitrie Cantemirs værk. Det sagsøgte institut stillede professor Dan Slușanschis værk til rådighed for den sagsøgte fond.

15. En detalje, der kan nævnes i denne sammenhæng, fremgår af vidneforklaringen fra en af redaktørerne af akademiets kritiske udgave; da han blev hørt som vidne, erklærede han for retten, at hvis han ikke havde arbejdet på den udgave, som sagsøgerne havde stillet til rådighed, og som var udarbejdet af professor Dan Slușanschi, ville det have krævet et langvarigt og besværligt research-arbejde.

16. Ud over de faktiske omstændigheder, som Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest) og Curtea de Apel București (appeldomstolen i Bukarest) vurderede, kan det også ud fra oplysningerne i sagsakterne påpeges, at Dimitrie Cantemirs omhandlede værk blev udgivet post mortem i adskillige versioner fra og med 1700-tallet, første gang på engelsk. Denne version var højst sandsynlig baseret på det latinske manuskript, men var ikke en fuldstændig oversættelse, idet den udviste mange udeladelser og ændringer. Senere versioner på fransk, italiensk, tyrkisk, rumænsk osv. var oversættelser fra engelsk. Den latinske tekst

blev først udgivet i 1999 (i faksimile), og den første kritiske, videnskabelige udgivelse af den latinske tekst var Slușanschis kritiske udgave fra 2001.

Appeldomstolens retlige vurdering

17. Kritisk udgave defineres i den forklarende ordbog over det rumænske sprog som en udgave af en tekst (antik, klassisk osv.), der er fastlagt ved at sammenligne varianterne og er ledsaget af kommentarer og det nødvendige kritiske apparat.

18. En kritisk udgave udgør et afledt værk som omhandlet i artikel 16 i den rumænske ophavsretslov nr. 8/1996 og nyder den beskyttelse, som er fastsat i denne lovgivningsakt.

19. Fremstillingen af et sådant værk indebærer at forbedre manuskriptet ved at udfylde udeladelser, vælge passende termer de steder, hvor terminologien ikke kan dechifrerer, redigere teksten for at sikre, at betydningen bevares, og forklare de foretagne valg.

20. Alle disse indgreb i det oprindelige værk er resultatet af en kreativ bestræbelse, som er resultatet af ophavsmændenes intellektuelle aktivitet.

21. Ophavsmanden til en kritisk udgave vælger ud fra en bred vifte af termer eller udtryk med henblik på at formidle betydningen af teksten og budskabet i det oprindelige værk på bedst mulig vis. Det er derfor valget af de rigtige ord eller udtryk, der giver den intellektuelle frembringelse dens personlige præg, herunder dens originalitet.

22. Valgene truffet af ophavsmanden til en kritisk udgave er kreative, fordi ud over filologisk kompetence og lærde oplysninger om den oprindelige ophavsmands biografi, den historiske epoke og den pågældende litterære periode præger ophavsmanden de valg, som denne træffer, netop ved den form, hvormed denne har til hensigt at formidle tekstens budskab til læseren.

23. Selv om en kritisk udgave ikke indebærer en omformning af et eksisterende værk, eftersom formålet er at gengive den oprindelige tekst så pålideligt som muligt, er de kritiske noter også resultatet af et kreativt valg, da ophavsmændene til disse foretager deres egne valg, når de udfylder udeladelser eller erstatter ikke-dechifrerede termer.

Kassationssagen

24. De sagsøgte Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu« og Fundația Națională pentru Știință și Artă har iværksat kassationsappel ved Înalta Curte de Casație și Justiție (kassationsdomstol, Rumænien) til prøvelse af afgørelsen af [udelades] 7. april 2021 truffet af Curtea de Apel București (appeldomstolen i Bukarest).

25. Med deres anbringender har de sagsøgte i det væsentlige anfægtet appeldomstolens konstatering af, at den omtvistede frembringelse udgør et afledt værk af en kritisk udgave, og bestridt, at appeldomstolen ikke anvendte kriterierne i praksis fra Den Europæiske Unions Domstol til vurdering af ophavsretlig beskyttelse.

26. Ifølge kassationsappellanterne er graden af frihed for redaktøren af det værk, der udgøres af en kritisk udgave, ekstremt begrænset, eller endog ikke-eksisterende, når der er tale om et værk på det videnskabelige område, der er skrevet på et forældet sprog som latin, som har præcise regler for syntaks og ordrækkefølge i sætninger eller sætningsrækkefølge i længere meninger.

27. I tilfælde af en kritisk udgave er redaktørens frie og kreative valg udelukket, eftersom redaktørens eneste formål er at bruge sin faglige kunnen til – på steder, hvor den oprindelige ophavsmands hensigt ikke klart fremgår af de anvendte manuskripter – at identificere de tekstvarianter, som er tættest på den oprindelige ophavsmands hensigt, og aldrig på redaktørens.

28. Den omstændighed, at der kan foretages valg med hensyn til de anvendte ord eller formuleringer, er ikke ensbetydende med, at ophavsmanden har ydet et kreativt, originalt bidrag, i den forstand, at det ikke kan hævdes, at Slușanschis kritiske udgave afspejler professorens personlighed.

29. I løbet af sagen har *Înalta Curte de Casație și Justiție* (kassationsdomstol) rejst tvivl med hensyn til den af *Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu«* – som er indstævnt – fremsatte anmodning om, at Den Europæiske Unions Domstol i henhold til artikel 267 TEUF forelægges et spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 2, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet.

Af de nedenfor anførte grunde er *Înalta Curte de Casație și Justiție* (kassationsdomstol) af den opfattelse, at det for at kunne træffe afgørelse i tvisten er nødvendigt at forelægge et præjudicielt spørgsmål for Den Europæiske Unions Domstol.

Relevante forskrifter

30. *Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet*

Artikel 2

Retten til reproduktion

Medlemsstaterne indfører en eneret til at tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller permanent reproduktion på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form, helt eller delvis:

a) for ophavsmænd for så vidt angår deres værker [...]

31. *Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (lov nr. 8/1996 om ophavsret og beslægtede rettigheder) (i den affattelse, som var gældende i 2001)*

Artikel 16

Ophavsmanden til et værk har den økonomiske eneret til at tillade oversættelse, udgivelse som samlede værker, bearbejdelse og andre omformninger af sit værk til et afledt værk.

32. *Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (lov nr. 8/1996 om ophavsret og beslægtede rettigheder) (i den affattelse, som var gældende i 2015 og nu er gældende)*

Artikel 23

Ved frembringelse af afledte værker forstås i denne lov oversættelse, udgivelse som samlede værker, bearbejdelse og andre omformninger af et eksisterende værk, hvis dette udgør en intellektuel frembringelse.

Grunde til, at kassationsdomstolen har rejst det præjudicielle spørgsmål

33. Înalta Curte de Casație și Justiție (kassationsdomstol) anmoder i sin egenskab af ret i sidste instans Den Europæiske Unions Domstol om at afklare, hvorvidt den kritiske udgave af et værk kan kvalificeres som »værk«, der i sig selv kan beskyttes ophavsretligt, som omhandlet i artikel 2, litra a), i direktiv 2001/29.

34. Med hensyn til en kritisk udgave er redaktørens formål at bringe originalværket så tæt som muligt på den form, i hvilken værket er blevet skrevet af dets ophavsmand, dvs. at fastlægge originalværkets tekst på en fuldstændig og forståelig måde.

35. Til dette formål konsulterer redaktøren manuskriptet, kan foretage rettelser eller tilføjelser for at sikre, at betydningen bevares, tilføje kommentarer og forklaringer vedrørende valget af passende termer. Det respektive kritiske apparat involverer en intellektuel bestræbelse, der afslører et ofte besværligt og langvarigt research-arbejde.

36. Redaktørens værk kan under ingen omstændigheder sidestilles med reproduktion eller afskrift af en faksimile af manuskriptet.

37. Den Europæiske Unions Domstols praksis indeholder vigtige elementer vedrørende begrebet »værk«, som er anvendt i artikel 2, litra a), i direktiv 2001/29

om ophavsmænds eneret til at tillade eller forbyde reproduktion af deres værker, men også i andre bestemmelser i samme direktiv (vedrørende ophavsmænds eneret til at tillade overføring til almenheden og spredning samt de mulige undtagelser fra og indskrænkninger i disse enerettigheder).

38. På denne baggrund er begrebet »værk« et selvstændigt begreb i EU-retten, der skal fortolkes og anvendes ensartet af de nationale retter [dom af 12.9.2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis].

39. Domstolen har endvidere fastslået, at det omhandlede begreb forudsætter, at to kumulative elementer foreligger, og hvis de er opfyldt, er der tale om et »værk«, som omfattes af en ophavsretlig beskyttelse [Cofemel-dommen, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis].

40. For det første er det, for at en genstand kan anses for original, både nødvendigt og tilstrækkeligt, at den afspejler ophavsmandens personlighed ved at give udtryk for dennes frie og kreative valg. For så vidt som frembringelsen af en genstand derimod er bestemt af tekniske hensyn, regler eller andre begrænsninger, der ikke giver plads til kreativ frihed, kan denne genstand ikke anses for at have den nødvendige originalitet for at kunne udgøre et værk [Cofemel-dommen, præmis 29-31].

41. For det andet er kvalificeringen som værk forbeholdt de elementer, der er udtryk for en sådan intellektuel frembringelse, eftersom begrebet »værk« nødvendigvis indebærer, at der foreligger en genstand, som kan identificeres tilstrækkeligt præcist og objektivt [Cofemel-dommen, præmis 29 og 32].

42. Samtidigt kan der tales om brug (herunder ved reproduktion) af et »værk«, selv når en tredjemand uden tilladelse fra indehaveren af ophavsretten bruger uddrag af et værk, forudsat at de gengivne elementer i sig selv udtrykker ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse [dom af 16.7.2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, præmis 48 og 49].

43. *Det foreliggende spørgsmål til Domstolen vedrører begge kriterier for kvalificeringen som ophavsretligt beskyttet værk, nemlig at der foreligger en original genstand, og at denne genstand er identificerbar.*

44. Hvad angår formaliteten med hensyn til anmodningen om præjudiciel afgørelse er det hensigtsmæssigt at præcisere, at der ikke er tvivl om, at Domstolen konstant har fastslået, at det tilkommer den nationale ret at afgøre, om en bestemt intellektuel frembringelse som den i hovedsagen omhandlede kan kvalificeres som »værk« som omhandlet i artikel 2, litra a), i direktiv 2001/29 (eller i givet fald i en anden bestemmelse i en EU-retsakt) og dermed kan beskyttes ophavsretligt.

45. Det er imidlertid ubestridt, at Domstolen har analyseret, hvordan de to kriterier konkret fungerer i tilfælde af andre former for frembringelser, og har angivet de

elementer, som den nationale ret skal vurdere for at afgøre, om den konkrete frembringelse kan beskyttes ophavsretligt.

46. Eksempelvis vedrører de frie og kreative valg – som originalitet afhænger af – med hensyn til en database valget og opbygningen af oplysningerne, hvorved databasens ophavsmand udformer dens struktur, og disse begreber omfatter ikke frembringelsen af de oplysninger, der indgår i databasen, med undtagelse af de tilfælde, hvor oprettelsen af databasen er dikteret af tekniske hensyn, regler eller begrænsninger, der ikke giver plads til kreativ frihed [dom af 1.3.2012, Football Dataco m.fl., C-604/10, EU:C:2012:115, præmis 32, 38 og 39].

47. På tilsvarende måde vil ophavsmanden til portrætfotografier kunne foretage frie og kreative valg på flere måder og på forskellige tidspunkter i forbindelse med fremstillingen, således at denne sætter sit »personlige præg« på det skabte værk, og Domstolen har konkret angivet de måder, hvorpå ophavsmanden kan udtrykke sig, således at ophavsmandens råderum med hensyn til at udtrykke sine kreative evner derfor ikke nødvendigvis er begrænsede eller ikke-eksisterende [dom af 1.12.2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, præmis 90-94].

48. I relation til et litterært værk (avisartikel) har Domstolen fastslået, at ord ikke i sig selv udgør elementer, der er genstand for beskyttelse, men i kraft af valget, placeringen og kombinationen af disse ord kan ophavsmanden udtrykke sin kreative ånd på en original måde og skabe et resultat, der har karakter af en intellektuel frembringelse [Infopaq International-dommen, præmis 44 og 45].

49. Selv når der er tale om en officiel rapport af informativ karakter, er originalitet, som kan udspringe af valget, placeringen og kombinationen af ord, ikke automatisk udelukket. Domstolen har imidlertid præciseret, at originalitet er udelukket i tilfælde af rent informative dokumenter, hvis indhold i det væsentlige er bestemt af de informationer, de indeholder, og som således er karakteriseret ved deres rent tekniske funktion. Ligeledes er den blotte intellektuelle bestræbelse og kunnen, der er lagt i skabelsen af disse rapporter, irrelevant i forbindelse med kvalificeringen som »værk« [dom af 29.7.2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, præmis 23 og 24].

50. Det kan også erindres, at Domstolen har bemærket, at smag af et levnedsmiddel ikke som sådan kan beskyttes ophavsretligt, i lyset af det andet kriterium for vurdering, nemlig eksistensen af en genstand, som er tilstrækkeligt præcist og objektivt identificerbar [dom af 13.11.2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899].

51. Den nationale ret, der vurderer, om en bestemt frembringelse kan udgøre et »værk« som omhandlet i ophavsretslovgivningen, tager derfor udgangspunkt i de vurderingselementer, som Domstolen har angivet, og anvender et eller begge af de entydigt definerede kriterier, nemlig hvorvidt der foreligger en original genstand, og hvorvidt denne genstand er identificerbar.

52. I Domstolens praksis findes der imidlertid ingen udtrykkelige indikationer, som konkret vedrører en kritisk udgave af et værk, hvilket efter den forelæggende rets opfattelse begrundes, at Domstolen anmodes om en fortolkning i henhold til artikel 267 TEUF, da der ikke er tale om en »acte clarifié« i lyset af en tidligere præjudiciel afgørelse [dom af 27.3.1963, Da Costa en Schaake NV m.fl. mod Administratie der Belastingen, forenede sager 28/62–30/62, EU:C:1963:6].

53. Ifølge Înalta Curte de Casație și Justiție (kassationsdomstol) tager den tvivl vedrørende fortolkningen af direktivet, der har givet anledning til herværende forelæggelse, for det første udgangspunkt i, hvorvidt redaktøren reelt foretager »frie og kreative valg«, når denne *fastlægger indholdet af en eksisterende tekst* i en forståelig form, der ligger så tæt som muligt på den oprindelige ophavsmands hensigt, samtidigt med at redaktøren respekterer ophavsmandens stil og sproglige udtryk og tilføjer kritiske noter, kommentarer og forklaringer til eventuelle rettelser, erstatninger af ord eller tilføjelser, der er nødvendige for forståelsen af manuskriptet.

54. Spørgsmålet er derfor, om dels valget af bestemte ord, dvs. en variant af en tekst, dels det kritiske apparat og kommentarerne eller forklaringerne afslører redaktørens kreativitet og personlige præg eller kun dennes faglige kunnen og uomtvistelige intellektuelle bestræbelse (som dog ifølge Domstolen ikke er tilstrækkelige til at udgøre et originalværk, der kan beskyttes ophavsretligt).

55. For det andet kan det efter den forelæggende rets opfattelse ikke med sikkerhed udelukkes, at det andet kriterium, som består i eksistensen af en genstand, som kan identificeres præcist og objektivt, ikke er opfyldt.

56. Således skal det afklares, om en kritisk udgave kan betragtes som en frembringelse, der er adskilt fra originalværket, eller om den forveksles med det sidstnævnte, idet den blot er en version heraf, eftersom formålet med en sådan udgave som nævnt er at fastlægge teksten i det eksisterende værk.

57. I det sidstnævnte tilfælde kan der ganske vist tales om et delvis sammenfald, fordi redaktørens bidrag er håndgribeligt og synligt i de kritiske noter, kommentarer og forklaringer, som denne knytter til teksten.

58. Såfremt det konstateres, at kun de sidstnævnte elementer har en genstand, som kan identificeres præcist og objektivt, idet redaktøren slet ikke kan tilkendes nogen ret til originalværket, kan det føre til, at kvalificeringen som ophavsretligt beskyttet værk kun omfatter de uddrag, hvis genstand er identificerbar i henhold til det andet kriterium for vurdering af et værk.

59. Det skal også præciseres, at de ovennævnte aspekter er relevante for udfaldet af den verserende sag, fordi den forelæggende ret skal afgøre, om den konkrete frembringelse kan kvalificeres som afledt værk af en kritisk udgave som omhandlet i artikel 16 i lov nr. 8/1996 (i affattelsen af 2001 – svarende til artikel 23 i lovens nu gældende affattelse).

60. Endvidere fastsætter Bernerkonventionens artikel 2, stk. 3, at »[o]versættelser, bearbejdelser, musikarrangementer og andre omformninger af et litterært eller kunstnerisk værk beskyttes som originalværker, uden at der dog herved gøres indskrænkning i ophavsmandens rettigheder med hensyn til det originale værk«.

61. Det originalværk, som er genstand for den ved den forelæggende ret verserende sag, er utvivlsomt et »litterært værk« i Bernerkonventionens forstand, som ifølge definitionen i konventionens artikel 2, stk. 1, omfatter frembringelser på det videnskabelige område.

62. Et afledt værk, som er en »omformning« af et litterært eller kunstnerisk værk, skal imidlertid i sig selv være et originalværk, og den nationale rets fastlæggelse i denne forbindelse begrundet den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse, ikke mindst med henblik på – i lyset af det andet kriterium i Domstolens praksis for vurdering af, om en frembringelse kan kvalificeres som »værk« – at afklare, hvorvidt den kritiske udgave af et værk kan betragtes som en »omformning« af et litterært eller kunstnerisk værk med en genstand, som kan identificeres præcist og objektivt.

63. Det fremgår af Domstolens faste praksis, at Unionen, selv om den ikke er kontraherende part i Bernerkonventionen, imidlertid i henhold til artikel 1, stk. 4, i WIPO-traktaten om ophavsret, hvori den er part, og som direktiv 2001/29 har til formål at gennemføre, er forpligtet til at efterkomme artikel 1-21 i Bernerkonventionen [dom af 13.11.2018, Levola Hengelo, C-310/17, EU:C:2018:899, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis].

64. I lyset af de ovenstående overvejelser finder Înalta Curte de Casație și Justiție (kassationsdomstol) det nødvendigt at anmode Domstolen om at fortolke artikel 2, litra a), i direktiv 2001/29/EF med henblik på at afgøre, om en kritisk udgave kan kvalificeres som værk, henset til, at den korrekte anvendelse af EU-retten ikke fremgår med en sådan klarhed, at der ikke foreligger nogen rimelig tvivl (jf. i denne retning dom af 6.10.1982, CILFIT mod Ministero della Sanità, 283/81, EU:C:1982:335).

PÅ GRUNDLAG AF DISSE PRÆMISSER

BESTEMMES

I LOVENS NAVN:

Den af kassationsappellanten, appellanten og sagsøgte i første instans Institutul de Istorie și Teorie Literară »G. Călinescu« fremsatte anmodning om, at sagen forelægges Den Europæiske Unions Domstol, tages til følge.

I henhold til artikel 267 TEUF forelægges Den Europæiske Unions Domstol det følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»Skal bestemmelserne i artikel 2, litra a), i direktiv 2001/29/EF fortolkes således, at en kritisk udgave af et værk, der har til formål at fastlægge et originalværks tekst ved konsultation af manuskriptet med tilføjelse af kommentarer og det nødvendige kritiske apparat, kan betragtes som et ophavsretligt beskyttet værk?«

[Udelades]

[procedure, underskrifter]

ARBEJDSDOKUMENT